

Decima octava figura oculum à palpebris liberatum, atque ex sua in caluaria sede erutum, una cum ipsius musculis nondum disjunctis à latere exprimit. atque neruum indicat uisorium, & musculos oculum mouentes, & adhaerentē oculi tunicam, & maiorem oculi circum seui. dem, ubi adhaerēs membrana desinit, corneaeq; tunicae pertinacissime adhaeretur. & autem sedem notabit, è regione pupillae seu minoris circuli consistentem.

Decima nona figura anteriorē oculi integri, & à palpebris tantum liberi sedem exprimit. atq; hic & carunculam insinuat, in maiori oculi sedis angulo repositam. & uerò & & deinceps, idem hic atque in praecedente figura indicant. Ceterum si alicui oculi enarrationem ab extremis ipsius partibus persequi uisum sit, is inuerso oculi figurarum ordine decimā nonam secundae loco habebit, & decimā octauam tertiā, atq; ita deinceps.

Oculorum
situs.

Oculi constructio
et o qui enarranda.

Humor crystallinus.

Tunica cephalica
modo pellucida, anterior
rigida humoris
crystallini se-
di obnata.

Vitrius
humor.

RATIONEM formationis capitis primo libro perquirentes, oculorum situm, qui neminem latet, descripsimus. in secundo autem libro oculorum numerum & mouentes ipsos musculos, uti & palpebrarum quoque naturam necessario edocuimus. In praesentia uero oculi sphaerae modò exactè rotundi constructionem enarraturis, eam à centro aut ab ultima ipsius circumferentia auspicari integrum erit: perinde ac si oui constructione quis, ab ipsius luteo ad albū, & dein ad tenuem membranulā albo obductā, & postea ad putamen crustam uē aggredieretur: aut à crusta ad tenuem eam membranulam, ac dein ad album, & hinc ad luteum enarratio fieret. Pari prorsus modo quo mundi partes, aut à terra ad aquam, aërem, ignem, lunae cœlum, ac sic deinceps ad extremum usq; cœli, aut ab hoc cœlo ad centrū usque mundi, ipsam uidelicet terram, recenseremus. Mundo namq; & ouo oculi fabrica quod ad constructionē spectat, cōferri potest. Quam quo exactius tradatur, eademq; postmodū memoriæ firmitus hareat, à centro primū ad extremā superficiē, & postmodū ab hac ad illud pertractabimus. Est itaq; oculi centrū humor, quem Graeci *λεπτομακρόν* uocant, uti & nos quoq; qui & glaciale illū nuncupamus, à similitudine nimirū quam cum lucidissima glacie & exactissimo crystallo obtinet, nō quidem in consistētia aut duritie, uerū in colore, seu luce potius & pelluciditate. Est enim is humor optimi crystalli modò pellucidissimus, & omnia quibus iam exemptus uitri alicuius modo imponitur impense quorundā specillorum ritu adaugens. Consistentia autē ea constituitur, ut ab oculo liberatus nō defluat, sed ipsius rotundā formam molliusculae cerae ritu seruet. Atque haec non exactè rotundum exprimit globum, sed & anteriori & posteriori parte leuiter non secus compressum, quā si ex lignei globi medio secundum lineas aequidistantes orbem crassiusculum serra exemisses, & dein duas globi partes denuo conglutinales, adeo ut praesens humor in anteriora & posteriora minus protuberet, quā secundum orbem in latera, & superius & inferius quodammodo ad lentis similitudinem. unde etiam hunc humorem *φανερόν* Graecis nuncupatū fuisse arbitror, etiam si nescio quam oculi tunicam alij ita uocare uideatur. Superficie constat laui & insigniter lubrica. Vniuersae ipsius anteriori sedi tunica obnata situr instar tenuissimae ceparum pelliculae, cuiusmodi inter crassiores ceparum orbes reperimus, tenuis & exactissime pellucida. at haec tunica eius generis ceparum pelliculae durior est, ac (ut dicebam) toti anteriori humoris crystallini sedi obducitur, nulla parte posteriorē ipsius sedem cōtingens, sed inibi finiēns, ubi crystallinus humor amplissimus cernitur: & ipsius capaciōr consisteret circulus, si illum multis aequedistantibus circulis, seu lineis orbiculatim obuolutum fingeremus. Huic tuniculae nullum priuatim nomen inditum esse uidetur, nisi forte à cōtinuarum araneae telarum imagine hanc *ἀραχνώδης* Graeci uocauerint. respondet enim tenuitate, quamuis nequiquam robore & duritia, illis aranearū telis. Ego illam inter disseccandum, uti iam dixi, ceparum tenuissimis, ac pariter pellucidissimis membranulis cōfero: cornu etiam illam collaturus, si modò cornu in laminas diuisum tam tenue ac pellucidum & laue, atque haec est tunica, reddi posset. Tunicae enim huius substantia à cornu substantia nihil differt. Sit igitur praesens tunica secundum in oculi constructione nobis enarratum corpus, quod quidem anteriori tantum centri, hoc est humoris crystallini parti, obducitur, ac uelut semiglobus tantum in oculi fabrica censendum uenit. Porro posterior humoris crystallini sedes, dicta nuper tunica nō obiecta, in alio continetur humore, qui instar medijs globi in posteriore oculi sede copiosus reponitur, uulgari quidem albo uitro iam refrigerato colore seu luciditate correspondens. non enim adeo lucidus est, atque crystallinus humor, aut exactissimū crystallum. Consistentia autem, humore crystallino longè mollior uisitur: & ab oculo exemptus, suum terminum formam uē nequiquam seruat. quamuis interim aquae modò non defluat, sed ita consistat, quemadmodum uitrum in fornacibus fufum, & ferreis canalibus

nalibus, quibus id ab artificibus à fornace eximitur, ob quidem ita ignito, consistentia hic humor congruit: at uti prius dixi, refrigerato uitro luciditate respondeat, fufum quā simillimum uideamus. Quando itaq; praesens humor refrigerato & formato iam uitro respondet, & adhaerens cupatur. Atque hic humor multis numeris copiam cry in oculo reponitur semiglobo similis est, cuius plana fundam autē seu conuexa in posteriora protenderet: & in ciei medio sinus imprimeretur tantus, quanta posterior que humori uitro ita immittitur, ac si globum in aqua exactè in aquam mergitur, altera supra aquam conspicitur aquam nihil mediat, ita quoq; inter crystallinum & uitreos humores inuicē secus cōmittuntur, quā globus aliqui Porro reliquae regionis sedis anterioris uitrei humoris quandam obducit, suo loco dicam, quae cilijs palpebrarum latum lineae modò crystallino humori, ubi is amplissimum inuolucrum mihi uenit enarrandum, quo posterior uitreus quamq; nerui uisoria substantia in quarto libro constituitur, tenui, duraq; cerebri membranā, & aliquot uenis arterijs sedem fertur, ac illi non nihil uersus externum oculi latius lucrum iam enarrandum dissoluta. tenuis autem membrum aliam degenerat oculi tunicam, quae uoca uocabitur, & dura dicitur, & uenae quoque & arteriae (uti seriatim enarrabo) Quum primum itaque nerui uisoria substantia in oculo in latum quoddam inuolucrum posteriori uitrei humoris oculi sedem in anteriora pertinet, & extremē gracilibus arterijs intertexta. Haec uenulae à tunicae radice antrotrorsum mūm neruus ille dilatatur. Ceterum Galenus in decimo à plerisque tunicae nomine nō dignari: forsitan quod ceteri non sit, sed mollis, & ueluti mucor aliquis ex naribus pro secantibus in unum colligitur, atque à sua radice propinqua aqua quapit dilata refert. nō enim ita solidum crassumq; uerò sit, siue tunica nuncupandū ueniat, siue minus, conpocatis & Platonis decretis, & item in octauo de Partium lase. Neque ego scio quod nomen illi aptius quā inu uti diximus, toti posteriori sedi humoris uitrei proximē que tenuis oui pellicula oui album tunc cōtinere dicerent extractam & adhuc oppletam manibus seruaremus. Est tantum ouo comparandum, aut minori piscatorum reti ex ampla basi dimidiati globi modo in obtusum mucronem imagine arbitror praesens inuolucrum Graecis *αυλοειδής* mam, non autem plexum refert, quum undiq; sibi sit con ipsi intertextas, quis reti assimilandas cōtenderet. Haec enim duos nimirum humores, & totidem tunicas: ac proinde quae à tenui membrana nerui uisoria substantiam concor haec membrana simul cum neruo oculo subit, in tunica bi modo, ut ita dicam, pertinentem. non enim uti nuper ducebat substantia, posteriorem oculi sedem solum occupat, & in tota posteriori oculi sede proximē tunicam inu horum contactu prorsus nihil mediat, neq; ambo etiam in tactu committuntur. quā autem praesens tunica à tenui sedi obducitur, interna sua superficie undiq; humorem & albugineum uocari paulo post audies. Externa uerò hu ea proximē obducuntur, quā à dura membrana uisoria inter eas duas interuenit, sed ita inuicē cōmittuntur, quā succingit in nerui uersus oculo progressu. Verū id p nascitur membrana accidit, quod exacti globi modo pro